43

EPISTOLA
SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
DOMINI BENEDICTI PAPÆ XIV
AD PRESBYTEROS SOCIETATIS JESU, QUI ACTA SANCTORUM EDUNT ANTVERPIÆ,

UNA

CUM RESPONSO EORUMDEM,

AD EUMDEM

SANCTISSIMUM DOMINUM NOSTRUM

ANTVERPIÆ,

Apud BERNARDUM ALBERTUM VANDER PLASSCHE 1751.

Cum privilegio & approbatione.

Digitized by Google

Digitized by Google

PRÆFATIO EDITORUM

AD

LECTOREM.

EAdem de cauſa, ſtudioſe lector, quâ Sanctiſſimus Dominus Noſter mentem ſuam de Actis Sanctorum à Bollando inchoatis, ac deinde Antverpiæ continuatis, benigniſſimè declarare dignatus eſt, nos Epiſtolam hanc publici juris faciendam credimus. Etenim per varios amicos moniti ſumus, non deeſſe aliquos, cùm hic tum alibi, qui credebant, aut certè credi volebant, Benedictum XIV *Operi noſtro minùs faventem eſſe: imò nos ipſi ſatis certò ex quorumdam verbis intelleximus, eam opinionem necdum omnium animis evulſam eſſe. Habebunt illi ex hac Epiſtola idoneas ad mutandam ſententiam rationes. Subjungimus etiam Epiſtolam, quâ Sanctiſſimo Domino, non pares beneficiis nobis præſtitis, ſed quantas poſſumus, gratias agimus, ut omnes eruditi, qui Actis Sanctorum addicti ſunt, magis intelligant & nobiſcum admirentur inſignem Pontificis verè Maximi in Acta Sanctorum benevolentiam.*

Digitized by Google

DILECTIS FILIIS

JOANNI STILTINGH

SOCIETATIS JESU, ET COLLEGIS PRO OPERE DE ACTIS SANCTORUM.

BENEDICTUS PP. XIV.

Dilecti Filii ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

CUm nuper dilectus filius Hieronymus Lombardus, Societatis veſtræ ſacerdos, tomum tertium de Actis Sanctorum menſis Septembris Nobis nomine veſtro obtulerit, munus hoc eâ, quâ decet, animi jucunditate accepimus, vobiſque ob eam cauſam ſingulares gratias habentes teſtamur, ſupradicti tomi lectionem minimè prætermiſſuros. In omni vitæ noſtræ ſtatu, ſanctorum Confeſſorum, ac Martyrum, Virginum, Viduarumque evolvendis Vitis, Proceſſibus, Actis, atque Hiſtoriis multum operæ & laboris impendimus: & quanti fecerimus libros veſtros atque Opera, facilè poterit quiſque colligere ex iis, quæ à vobis didicimus, & non ſine laude ſæpiùs in noſtro Opere de Canonizatione Sanctorum, atque alibi, nominatim produximus. Idem fecimus, poſteaquam ad hoc Catholicæ Eccleſiæ culmen nullo noſtro merito evecti conſcendimus:

quod

quod quiſque poteſt apertè cognoſcere tum ex Præfatione, quam Martyrologio Romano præmiſimus, tum ex aliis noſtrorum Operum locis, quorum in præſens non ſubit animum recordatio. His poſitis, magna Nos perculit admiratio, ſtatim ac rumor inde à veſtris regionibus diſſeminatus huc ad noſtras aures pervenit, in Nobis ſcilicet, mutatâ opinione, amorem illum deferbuiſſe, quo vos antea complectebamur, laboreſque veſtros non ampliùs gratos Nobis eſſe, ut olim habebantur: cujus fabulæ totum fundamentum conſiſtit in Epiſtola, quam ad Prælatum quemdam conſcripſimus jam uſque ab anno 1748 die 31 Julii. Sed ſufficit Epiſtolam illam percurrere, ut ſtatim intelligatur, Epiſtolam familiarem fuiſſe eam, quæ intrà privati commercii fines latêre oportebat, nec umquam in vulgus produci, ut factum eſt imprudentiâ atque infidelitate unius, cujus nomen charitas vult ut taceatur, eò magis quòd commiſſum errorem illi ex ſincero animi affectu condonavimus. Modò memorata Epiſtola ad hunc finem conſcripta erat, ut perſuaderetur Prælato, parum fuiſſe rationi conſentaneum devenire ad proſcriptionem Operum viri cujuſdam omni laude cumulatiſſimi, & de Romana Eccleſia alioquin bene meriti: tum quia eadem Opera ſæpiùs ad examen in ſuperiori tribunali revocata, tamquam errori minimè obnoxia, ab omni cenſura evaſerant immunia: tum quia, cùm de Auctoribus res eſt, qui magnum nomen adepti ſunt, quique ſuis Operibus utiles ſe præbuerunt Eccleſiæ; ſi futurum eſſet, ut eorumdem Operum proſcriptio majori cum detrimento, quàm fructu, turbas ſuſcitaret atque incommoda, prudens Eccle-

ſia-

ſiaſtici gubernii adminiſtratio requirit, ut nullâ damnentur poſitivâ cenſurâ, licèt cæteroqui notâ aliquâ inuri poſſe videantur: quod multò magis locum habere debet, quando ea, quæ in contrarium afferuntur, ex quadam animi perturbatione, ſeu potiùs audaciâ, manant & fluunt; etiamſi delatores contendant, accuſationes ſuas ineptas non eſſe neque frivolas; ſuaſque cenſuras eſſe verè theologicas, & ſtabili ratione fundatas. In hoc enim, non ipſorum, ſed ſanctæ Sedis judicio ſtandum eſt. Hic noſtræ mentis ſcopus fuit in ea Epiſtola conſcribenda: cujus explanatio atque interpretatio Nobis unicè competit, præterea nemini. Vobis exploratum eſt, aliqua ex veſtris Operibus, nonnulla præſertim à celeberrimo auctore Papebrochio conſcripta, incidiſſe in eam calamitatem, ut multi invenirentur accuſatores, qui eadem crudelibus cenſuris inclementer tractarent. Nos cenſuras hujuſmodi curſim attingere, & ſolo veluti nutu indicare, opportunum in illa Epiſtola judicavimus; quia id convenire argumento videbatur, quod tunc Nobis erat præ manibus: minimè tamen ratas eas habuimus, aut approbavimus; quia ſemper illud Nobis laudi atque honori duximus, & quamdiu vitâ fruemur & communi ſpiritu, in ea voluntate conſtantes futuri ſumus, reprobandi id, quod priùs ab hac ſancta Sede reprobatum fuit aut reprobatur; numquam verò reprobandi id, quod adhuc eadem ſancta Sedes non reprobavit aut reprobat, etiamſi aliqui temerè illud reprobare audeant. Nuda hujus facti narratio, & ſincera noſtræ mentis expoſitio, vobis, atque etiam aliis quibuſlibet, dummodò ſui compotes ſint, animoque minimè malo, ſatis abunde eſſe debent.

Spe-

Sperare non poſſumus futurum, ut veſtrum illud de Actis Sanctorum Opus noſtrâ ætate ad exitum perducatur. Poſſumus quidem, prout cogitatione aſſequi licet, conjecturam facere, quòd, completo ingenti Opere, nonnulla ſupplementa aut additamenta apponere neceſſe erit. Dum volumina jam edita frequenter evolventes aſſiduâ lectione percurreremus, animadvertimus, inſertas fuiſſe pluribus in locis Relationes à ſacræ Rotæ Auditoribus digeſtas circa Sanctorum cauſas, quorum Vitæ iis in locis deſcribebantur. Cùm verò ibidem nonnullæ Sanctorum Vitæ habeantur, in quibus præfatæ Relationes deſunt, quamvis aliàs minimè deſiderentur; editas fuiſſe à vobis conjicimus eas, quarum vobis copia ſuppetebat, omiſſis cæteris, quæ ad veſtras manus non adhuc pervenerant. Credi vix poteſt, quantâ Nos in minoribus diligentiâ uſi ſimus, ut Relationes hujuſmodi, quotquot inveniri potuerunt, undique colligeremus; quippe qui neceſſario hoc apparatu minimè carere poſſe videbamur ad ea Opera lucubranda, quæ poſtea typis edita in lucem emiſimus. Atque adeò operæ pretium fore arbitramur, ſi vos elenchum texere faciatis Relationum illarum, quas in cauſis Sanctorum à Rotæ Romanæ Auditoribus exaratas voluminibus jam editis inſeruiſtis; elenchum item cæterarum, quas habetis, & voluminibus poſthac edendis inſerere cogitatis: ut duplex iſte elenchus ad Nos tranſmiſſus, & cum noſtrarum Relationum catalogo collatus, Nos moneat, quæ Relationes apud Nos ſint, quas vos non habeatis: eaſque libentiſſimè vobis mittere parati ſumus, quotieſcumque opportunum id veſtro Operi atque utile judicetis; quod ipſum noſtræ erga

erga vos benevolentiæ argumentum, manifeſtiſſimum erit indicium, unde conſtet, quanti vos faciamus, & quanta in æſtimatione ſtudia ſudoreſque veſtros habeamus. Interea, dum Litteras veſtras cum ſignificato elencho exſpectamus, Apoſtolicam Benedictionem vobis peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, tertio Nonas Aprilis MDCCLI., Pontificatus noſtri anno undecimo.

Digitized by Google

BEATISSIME PATER

Litteras SANCTITATIS TUÆ, quibus eximiâ planè benevolentiâ perpetuum in *Acta Sanctorum* ſtudium ac Paternum in nos animum declarare voluit, nuper accepimus non ſine ſuavi admiratione. Etenim, etſi nec novum nec inſolitum nobis fuerit, BEATISSIME PATER, repetita benignitatis in nos Tuæ teſtimonia accipere, ideoque minimè dubitaverimus, quin tomum noſtrum tertium Septembris vultu non minùs placido exciperes, quàm aſpexeras præcedentes; tam ſingularem tamen hiſce Litteris gratiam nobis

Digitized by Google

nobis præſtitiſti, tantam de Opere noſtro ſollicitudinem oſtendiſti, tam prudenter ac fortiter inanes aliquot æmulorum noſtrorum conatus retudiſti, ut hujuſce favoris Tui amplitudinem mirari magis poſſimus, quam verbis explicare; præſertim cùm probè perſpectum habeamus, quanta inter Majeſtatem Tuam & tenuitatem conditionis noſtræ ſit diſtantia, quantumque ex dignitate Tua præſtito nobis beneficio accedat pretium. Iſtud enimvero non noſtræ induſtriæ, ſed totum beneficentiæ Tuæ, propenſoque in *Acta Sanctorum* animo acceptum referimus. Noveramus quidem gratum Sanctitati Tuæ eſſe Opus de Actis Sanctorum, litteriſque variorum nobis relatum erat, quàm benevolè de illo frequenter loquereris, ita ut lætaremur labores noſtros probari à SUMMO PONTIFICE, tam eruditione quàm dignitate Maximo. At rebus noſtris unicè intenti, minimè cogitabamus de ullis umquam ad Te dandis litteris; quando mira affabilitas Tua, SANCTISSIME PATER, nos ultro attraxit, atque ita attraxit benevola affectus in nos Tui declaratione, ut crederemus de verecundia noſtra aliquid remittendum eſſe, ſcribendaſque ad Te litteras, quibus & debitas gratias ageremus de tanto favore, ac nos Opuſque noſtrum reverenter Tibi commendaremus. Hanc verò fiduciam noſtram Tibi gratam fuiſſe, oſtendunt Litteræ Tuæ non diu pòſt datæ, quibus teſtaris, noſtras *magna cum voluptate* à Te lectas, quibus & *planè perſuaſum* nobis *eſſe vis de amore ac benevolentia* in nos Tua, quibus iterum declaras, *magnam ſemper fuiſſe opinionem* Tuam *de ingenti Opere*, ACTA SANCTORUM *nuncupato*, *quod*, inquis, *à deceſſoribus Collegis veſtris optimo conſilio ſuſceptum, atque incredibili labore continuatum, nunc demum veſtro ſtudio ac diligentiâ in hanc amplitudinem, in qua conſpicitur, perductum fuit.* In iiſdem demum Litteris ad proſequendum laborem nos ſuaviter ac benevolè ſic hortaris: *Vos pergite in Sanctorum monumentis colligendis illuſtrandiſque de Eccleſia Dei bene mereri, ac filiali amore Nos proſequi: dum Nos & præclaros labores veſtros, & piam veſtram erga Nos affectionem confirmaturi, Apoſtolicam benedictionem vobis amanter impertimur.* Hæc verba, BEATISSIME PATER, quæ Tibi ſuggeſſit cura ac ſollicitudo de utilitate totius Eccleſiæ, quæ benevolentia atque affabilitas Tua dictavit, recitanda cenſuimus, cùm ut orbis univerſus videat, quantam dudum de Opere noſtro curam geſſeris, tum ut æmuli noſtri magis intelligant, quàm imprudenter verba aliquot Tua arripuerint ad nos oppugnandos, ſalubrique docti rubore non tam leviter imposterum ad pugnam proſiliant. Litteris porrò addere voluiſti donum nobis longè gratiſſimum ac jucundiſſimum, videlicet Patavinam editionem Operis Tui præſtantiſſimi *de Servorum Dei Beatificatione & Beatorum Canonizatione*, quam eodem anno accepimus. Acceſſerunt deinde Tui in nos animi repetitæ declarationes complures. Nunc verò novis rurſum benefi-

Digitized by Google

tis priorem beneficentiam Tuam auges & ſuperas : nam & publica benevoli judicii Tui de *Actis Sanctorum* declaratione invidentium nobis animos confundis, & candida verborum Tuorum expoſitione manibus eorum excutis tela leviter arrepta. Quin & benignè polliceris Relationes ab Auditoribus Rotæ digeſtas, quas needum habemus, utiliſſimum Operi noſtro ſubſidium. Enimvero tam rara & inuſitata hæc eſt gratia, BEATISSIME PATER, ut ab ea acceptanda ſplendor dignitatis Pontificiæ nos deterreret, niſi eximia modeſtia & affabilitas Tua nobis perſuaderet, Te vera animi magnitudine etiam ſuprema illa dignitate longè ſuperiorem eſſe, neque timere te, ne quid Majeſtati Tuæ detrimenti inferas, dum illam tantiſper ad humilitatem noſtram benignè inclinas. Cùm autem clarè perſpiciamus, eo Te eſſe animo, ut Majeſtate Tua nolis frui ad pompam inanem, ſed uti Dignitate ac poteſtate Tua ad utilitatem totius Eccleſiæ, reverenter & lætiſſimo animo accipiemus munus tam amanter oblatum, atque hunc in finem hiſce adjungimus elenchos à Te petitos.

Novimus quidem nos eo non eſſe loco, ut Tuis beneficiis vicem reddere poſſimus : neque enim id permittit aut etiam requirit ſuprema Dignitas Tua. Attamen poſſumus beneficia Tua utcumque agnoſcere & magni facere. Hæc eum in finem breviter recenſuimus, ſed non omnia : nam & alia habemus optimæ ac beneficæ Tuæ in nos voluntatis indicia, indubiis magnorum virorum teſtimoniis ad nos perlata ; certóque novimus, Te ab annis pluribus alia quoque ſubſidia nobis procurare voluiſſe, ſi judicarentur neceſſaria. Hanc tantam in nos longè diſſitos charitatem Tuam, tantam de commodis noſtris curam, tantam pro honore Operis noſtri ſollicitudinem dum attenta mente perpendimus, non incertas de bonitate ac puritate animi Tui facimus conjecturas. Perſpicimus quàm benevolè affectus ſis in pios doctorum labores, qui Majorum noſtrorum Lucubrationibus noſtriſque conatibus tam propenſè faves. Conſideramus, quantam de utilitate totius Eccleſiæ curam geras, qui ignotis aliàs ſcriptoribus omni modo opem ferre deſideras, quia ipſorum Opera Eccleſiæ utilia exiſtimas. Intelligimus, quantùm averſeris inanem faſtum, qui nexu eleganti amorem cum Majeſtate componere noviſti, ac nos privatos nulliſque inſignitos titulis familiariter per litteras alloqui non gravaris. Itaque cùm Te talem Pontificem & communi aliorum relatione & propriâ experientiâ cognoſcamus ; nequaquam mirari poſſumus, BENEDICTUM XIV univerſali ac pervulgata voce Magnum Sanctumque haberi Pontificem, nomenque Tuum tantis populorum omnium ſtudiis, tanta veneratione, tanto amore celebrari. Nam vera virtus mirabiles ſemper ſui amores excitat apud prudentes omnes, qui eam nôrunt æſtimare. Vera ſapientia, quandocumque innotuerit, incredibili vi animos omnium ad ſe trahit. Si quis igitur in ſuprema dignitate lenitatem, affabilitatem,

tan-

candorem, modeſtiam, amoremque ſubditorum cum juſtitia, prudentia, diligentia ac vigilantia conjunxerit; ſi non indignum ſua Majeſtate ducat cum humilibus agere, quò magis prodeſſe valeat omnibus; ſi clementer, manſuetè, juſtè, moderatè, ſapienter, diligenter utatur poteſtate à Deo ſibi data, ut omnes protegat, omnibus proſpiciat, omnium utilitati, incolumitati ac ſaluti conſulat; quis tandem, niſi planè amens ſit, talem Principem laudibus non efferat? in oculis non ferat? ſummis ſtudiis non proſequatur? incenſo amore non complectatur? Jure enim meritiſſimo ab omnibus diligitur, qui non ſolis verbis, ſed factis, ſed curis de omnium vero bono, ſed ſollicitudine de omnium ſalute, ſinceram omnium dilectionem oſtendit. Ingentem hunc omnium populorum in te amorem luculenter teſtatur tranſactus nuper annus Sanctus, quo Jubilæum intelleximus celebratum tanto peregrinorum concurſu, quantum aliàs non audivimus; tanta Romanorum caritate ac pietate, quantam iis inſpirare nata erant exempla Tua, ſtudiaque ardentiſſima ad divinam gloriam promovendam. Curaverat diligens induſtria Tua, ut per totam ditionem Eccleſiaſticam in commodum peregrinantium viæ complanarentur, ut ad eorumdem ſolatium magna ubique cibariorum aliorumque ad victum pertinentium eſſet copia, ut eccleſiæ Urbis inſtaurarentur ſplendidéque exornarentur ad conciliandam divino cultui majorem reverentiam, ut frequentioribus ferventium prædicatorum adhortationibus populorum animi ad pœnitentiam atque ad pietatem inflammarentur, ut denium variis Tuis Conſtitutionibus dubia in iis occurrentia tollerentur, omniaque in ordinem elegantem dirigerentur. Hiſce autem curis ac indefeſſis laboribus Tuis egregiè reſponderunt populi Romani ſtudia, principum virorum ac mulierum pietas & miſericordia, & præ ceteris S. R. E. Cardinalium eminentiſſima religio, modeſtiſſima charitas, inſigniſque liberalitas ac munificentia. Concurſum verò undique adventantium tantum fuiſſe accepimus, ut non modò longè ſuperaverit numerum eorum, qui ad poſteriora Jubilæa accurrerunt; ſed nulla quoque ſuperſit memoria Jubilæi ullius, ad quod tanta confluxit multitudo. Hoc certè nobis relatum eſt teſtimonio fide digniſſimo. Neque Italos modò, aut alios Europæ populos Roma vidit ad ſe confluentes; ſed Armenia, Syria, Ægyptus, aliæque remotiſſimæ Turcici imperii provinciæ non paucos quoque tranſmiſerunt. Nimiùm ſanè recedemus à propoſito noſtro, BEATISSIME PATER, ſi enumerare velimus varios animarum fructus, quibus Divina liberalitas anno illo celeberrimo pietatem Tuam, accenſaque in veram hominum felicitatem ſtudia, remunerare ac recreare dignata eſt. Hunc igitur annum meritò felicem fortunatumque ſemper credes, & pro multis annis numerare poteris, cùm illum tot ornaveris virtutibus Pontificiis, tot factis præclaris illuſtrem feceris, tot felicibus ſucceſſibus abundantem videris, ut prolixum honeſta-

rent

rent Pontificatum, ſi illa omnia in multos diviſa fuiſſent annos. Auget felicitatem ejuſdem anni glorioſa planè ac feliciſſima compoſitio diuturnæ controverſiæ de Patriarchatu Aquileienſi, anno Sancto feliciter cœpta, & non diu pòſt feliciſſimè perfecta. Hanc deceſſores Tui intactam reliquerant, magiſque optandus videbatur, quàm facilè ſperandus finis tam antiquæ litis. Verumtamen ſolo ſalutis animarum ſtudio Pietatem Tuam impellente, mira animi magnitudine hunc ſcopulum amovere voluiſti, tantâque conſtantiâ, fortitudine ac prudentiâ rectè cœptis inſtitiſti, ut ea glorioſo exitu coronâris, conſentientibus utrimque Principibus, lætantibus bonis omnibus, applaudente orbe Chriſtiano. Præclaræ ejuſmodi aliæque id genus res geſtæ, quibus ſanctitatem nominis Tui egregiè exprimis & tueris, locum Tibi non minùs apud poſteros dabunt inter Magnos Sanctoſque Pontifices, quàm modò dederunt apud viventes. Ad augendam porrò nominis Tui celebritatem accedunt Scripta eruditiſſima & plurima typis edita: in hiſce enim viri docti non poterunt non perpetuò admirari accuratam diligentiam, prudentem criſim, locupletem ac variam doctrinam, imò & moderationem ac modeſtiam ſingularem. Certè ea eſt noſtra, & deceſſorum noſtrorum, qui præſtantiſſimum Opus Tuum *de Canonizatione Sanctorum* videre & legere potuerunt, de illo conſtans opinio, non raró in libris noſtris breviter inſinuata, frequenter in privatis congreſſibus repetita, ſæpè viſentibus bibliothecam noſtram declarata. Quare non dubitamus coram orbe erudito palàm edicere, quod crebrò mirati ſumus, nullum manibus noſtris teri ſcriptorem poſteriorum ſeculorum, cujus ſententias ita conſtanter ſequi potuimus, quàm ſequendas credidimus Tuas, ubicumque aliquid ex Opere Tuo ad propoſitum noſtrum conducebat. Opera igitur illa, BEATISSIME PATER, eruditione atque accuratione tam inſignia, Te famamque Tuam poſteritati commendabunt, magnoſque inter ac primæ notæ ſcriptores Eccleſiaſticos nomen Tuum meritò celebrabitur. Attamen magnas haſce inter dotes, quibus Divina liberalitas SANCTITATEM TUAM munifica manu exornare voluit, & quibus toto vitæ decurſu diligentiſſimè uſus es tam agendo magna, quàm ſcribendo utilia, ſuo non carebunt ſplendore mira illa charitas, lenitas, affabilitas, modeſtia, quibus tam benignè plurimum de Majeſtate Tua remittis, ut labores aliorum & ſtudia tuearis, ſuſtentes, & promoveas. Nam qui oculo perſpicaciori ſingula ſolent intueri, ex modeſta illa Tua charitate facilè perſpicient, Divini honoris amore ad magna Te impelli, ad Dei gloriam innumeros labores Tuos dirigi, ad utilitatem totius Eccleſiæ exercitatum tot doctis Operibus calamum à Te numquam deponi. Si quis enim ſtudiis ſuis aut inanem ſectetur magni nominis umbram, aut certè ſua magis quærat, quàm quæ ſunt Jeſu Chriſti: ille aliena non amat

Ope-

Opera, aliena ſincerè non laudat, alienis non delectatur; ſedùm opem ſis præſtare deſiderat.

At veremur, SANCTISSIME PATER, ne epiſtolarem brevitatem longiſſimè excedamus, ſi omnem candidæ ſinceræque charitatis Tuæ pulchritudinem curioſiùs inveſtigemus. Imò etiam timemus, ne fortè graves ſimus modeſtiæ Tuæ, quam & in priore Epiſtola Tua, & in aliis occaſionibus vehementer admirati ſumus. Itaque ad humillimas & maximas de ſingulari prorſus favore nobis præſtito gratias agendas accedimus, numeroſumque amicorum agmen nobis adjungere cupimus, ut, non pares quidem favoribus Tuis, pares tamen viribùs noſtris perſolvamus grates. Haſce primùm nobiſcum aget tota Societas Jeſu, Operi noſtro mirè addicta, multiſque aliis beneficiis ad grates TUÆ SANCTITATI agendas obſtricta. Novimus, quanta cum laude de Scriptoribus Societatis loqui conſueveris, illoſque in libris Tuis memorare, ut illa favorabili judicio Tuo magis lætari poſſit ac debeat, quàm poſſit anxiè ſollicitari, ſi quis fortè privatus ſcriptor magnum ſe nomen adepturum ſperet, modò præcipuos Societatis auctores acerbo calamo exagitaverit. Novimus, quàm ſtudioſè proprium etiam laborem conferas, ut cauſæ Servorum Dei, qui eminentibus virtutibus in Societate floruerunt, non minùs quàm aliorum, rectè dirigantur, ut tandem judicio falli neſcio illos ad ſupremos Beatorum ac Sanctorum in terris honores provehere tutò valeas. Legimus demum Litteras Pontificias totius Ordinis noſtri laudibus plenas, audivimuſque varios favores ac privilegia, quibus Societati benigniſſimè voluiſti & frequenter gratificari. Nulla igitur eſt dubitatio, quin Societas tota, tot tantiſque dudum devincta beneficiis, ad agendas SANCTITATI TUÆ de novo hoc favore gratias comitem ſe nobis præbeat. Adjungent ſe etiam ex omnibus provinciis viri pii atque eruditi plurimi, quos Operi noſtro multùm faventes ac benevolos novimus, quique de benigna judicii Tui declaratione vehementer gaudebunt. Tot omnium ordinum ſocios ad grates referendas colligimus, quia Te ſublimiori loco poſitum agnoſcimus & lætamur, quàm ut beneficentiſſimæ Tuæ in nos voluntati ſimilia poſſimus rependere. Hoc ſolum poſſumus, quod animo propenſiſſimo facimus: precibus nimirum Sacrificiiſque Omnipotentem Deum, qui Te talem Eccleſiæ univerſali Rectorem & Patrem beninè dedit, ſupplices flagitabimus, ut ſenectam Tibi vegetam diu conſervare, & perpetuos labores Tuos uberrimo fructu remunerare dignetur, ut omnium Pontificum maximè longævus orbi præeſſe Chriſtiano ad Tuum omniumque viventium ac futurorum bonum merearis. Demum, BEATISSIME PATER, quia & hanc fiduciam benignitas Tua nobis præbere videtur, non dubitamus, cùm Opus noſtrum de *Actis Sanctorum*, quod diligentèr proſequi cupimus, tum univerſam Societatem, in omnibus ferè orbis regionibus pro ſalute animarum laborantem, cui nos adſcriptos gaude-

de-

demus, continuæ benevolentiæ Tuæ atque affectui verè paterno humillimis precibus commendare: proſtratique ad SANCTITATIS TUÆ, pedes, quantâ poſſumus reverentiâ atque animorum ſubmiſſione, benedictionem Apoſtolicam humiliter flagitamus.

SANCTITATIS TUÆ

Humillimi, devinctiſſimi & obedientiſſimi ſervi ac filii

JOANNES STILTINGH
CONSTANTINUS SUYSKENS
JOANNES PERIER
JACOBUS TRENTECAMP.

Digitized by Google

Digitized by Google